

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain, metsätuhojen torjunnasta annetun lain ja riistavahinkolain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain, metsätuhojen torjunnasta annetun lain ja riistavahinkolain muuttamisesta (HE 133/2015 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVM 1/2016 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 14 §,
muutetaan 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 4 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 2 momentti, 22 §:n 2 momentti, 30 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti ja 48 §:n 4 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 28 a, 29 a, 43 a ja 47 a § seuraavasti:

3 §

Muiden säännösten soveltaminen ja valtionapuviranomainen

— — — — —
Tässä laissa tarkoitettulla tuella rahoitettavaan hankintaan sovelletaan julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siltä osin kuin hankinta kuuluu julkisten hankintojen soveltamisalaan. Jos hankintaan ei sovelleta julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siitä syystä, että hankinnan arvo alittaa kansallisen kynnysarvon ja jos tuen määrä perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin, tuensaajan tulee huolehtia siitä, että tuettavan työn tai toimenpiteen toteuttamiseen liittyvistä hankinnoista pyydetään riittävä määrä tarjouksia. Tarjouksia ei tällöin tarvitse pyytää alihankinnan järjestämi-

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

sestä eikä alihankkijan työn valvonnasta ja ohjaamisesta, jos tuettavan työn tai toimenpiteen toteuttamisesta vastaavana tilaajana on toteuttamissuunnitelman laatija.

4 §

Tuensaajat

Tämän lain mukainen tuki voidaan myöntää vain yksityiselle maanomistajalle. Metsäluonnon hoitohankkeisiin voidaan myöntää tukea myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä.

— — — — —

8 §

Oma työ, työn teettäminen ja yhteishanke

Tässä laissa tarkoitetut työt voidaan tehdä omana työnä tai ne voidaan teettää ulkopuolisella toimijalla. Tukea ei myönnetä maanomistajan omana työnä tekemään toimenpiteeseen, jos tuen määrä perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin.

— — — — —

9 §

Toteuttamissuunnitelma ja toteutusilmoitus

Tässä laissa tarkoitettuun terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon, metsätien tekemiseen ja metsäluonnon hoitohankkeisiin myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksenä on metsäkeskuksen hyväksymä toteuttamissuunnitelma. Näiden hankkeiden loppuunsaattamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus. Lisäksi taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toimenpiteen toteuttamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus.

— — — — —

10 §

Tukien määrä ja varojen suuntaaminen

— — — — —

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukien määrästä, hyväksyttävistä kustannuksista, ympäristötuen laskennan perusteista ja muista tukien määrän määräytymisen perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään metsän hakkuuarvon laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta.

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

11 §

Taimikon varhaishoito

Tukea voidaan myöntää taimikon perkaukseen ja harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen.

12 §

Nuoren metsän hoito

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että kohde, joka voi olla jakautunut usealle alueelle, täyttää vähimmäispinta-alaa ja käsittelyä edeltävän puuston rinnankorkeusläpimittaa koskevan vaatimuksen sekä käsittelyn jälkeiset puuston poistumaa sekä kasvatuskelpoisen puuston tiheyttä, keskipituutta tai rinnankorkeusläpimittaa koskevat vaatimukset ja että kohteelle ei käsittelyn jälkeen jää välitöntä hoidon tarvetta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kohteen vähimmäispinta-alasta ja käsittelyä edeltävästä puuston rinnankorkeusläpimitasta, käsittelyn jälkeisistä puuston poistumaa, kerätyn pienpuun vähimmäismäärää, kasvatuskelpoisen puuston tiheyttä, keskipituutta ja rinnankorkeusläpimittaa koskevista vaatimuksista, tehdyn nuoren metsän kunnostustyön toteamisesta sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

13 §

Terveyslannoitus

Tukea voidaan myöntää suometsien tuhkalanhoitukseen sekä lannoitukseen kohteella, jonka maaperässä esiintyy boorinpuutosta.

16 §

Metsätien tekeminen

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että perusparannettava yksityistie tai uusi metsätie soveltuu rakenteeltaan metsätalouden ympärivuotisiin kuljetuksiin lukuun ottamatta kelirikkoajoja ja että tien perusparannusta tai uuden tien tekemistä voidaan pitää alemmanasteisen tieverkon kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisena. Lisäksi edellytetään, että pysyvä tieoikeus on perustettu yksityisistä teistä annetun lain mukaisesti ja että tietä koskevien asioiden hoitamiseksi on yksityisistä teistä annetun lain mukaisesti perustettu tieosakkaiden muodostama tiekunta. Yhteismetsän yksinään toteuttamaan hankkeeseen ei kuitenkaan sovelleta pysyvän tieoikeuden perustamista ja tiekuntaa koskevaa vaatimusta.

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

22 §

Tuen hakeminen

Tukea on haettava ennen toimenpiteiden aloittamista. Toimenpiteet saadaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun metsäkeskus on hyväksynyt hakemuksen ja toteuttamissuunnitelman. Taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan työn sekä suometsän hoitoon liittyvän piennartien tekemisen saa kuitenkin aloittaa sitä koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen. Hakemukseen on sisällytettävä hankkeen kuvaus, sijainti, arvioitu alkamis- ja päättymisajankohta ja hankkeen toteuttamiseksi tarvittavan tuen määrä. Hakemukseen on liitettävä toteuttamissuunnitelma, jos se on tuen myöntämisen edellytyksenä 9 §:n mukaan.

28 a §

Myöntämisvaltuuden riittämättömyys

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus määrääjäksi tai toistaiseksi määrätä metsäkeskus hylkäämään päätöksensä julkaisemisen jälkeen vireille tulevat tukihakemukset, jos tuen rahoitukseen tarvittavaa myöntämisvaltuutta ei ole enää riittävästi käytettävissä hakemusten vireillepanovuonna.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös tukihakemusten hylkäämisestä on julkaistava maa- ja metsätalousministeriön määräyskoelmassa. Metsäkeskuksen on lisäksi tiedotettava maa- ja metsätalousministeriön päätöksestä asianmukaisessa laajuudessa.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen julkaisemista vireille tulleet hakemukset ratkaistaan niiden saapumisjärjestyksessä toimenpiteille osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Jos käytettävissä ei ole enää myöntämisvaltuutta hakemusten vireillepanovuonna, jäljelle jääneet hakemukset on siirrettävä käsiteltäviksi seuraavana vuonna toimenpiteille osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Siltä osin kuin käytettävissä ei enää seuraavana vuonnakaan ole myöntämisvaltuutta, hakemukset on hylättävä.

29 a §

Toimenpiteiden toteuttamisen määräaika

Taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tukea koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan tuen myöntämistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisäaikaa.

Metsäkeskus voi päättää enintään kahden vuoden lisäajan myöntämisestä toteuttamissuunnitelmaan perustuvan työn loppuunsaattamiseen. Lisäajan myöntämisen edellytyksenä on, että toimenpiteen toteuttaminen on viivästynyt toteutustyötä kohdanneen ennalta arvaamattoman esteen vuoksi. Lisäaikaa ei myönnetä, jos toimenpiteiden loppuunsaattaminen on viivästynyt tuensaajan, toteuttamissuunnitelman laatijan tai muun tuensaajan käyttämän asiamiehen taikka tuettavan hankkeen toteuttajan menettelystä. Hankkeelle saa myöntää vain yhden kerran lisäaikaa työn loppuunsaattamiseen.

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

30 §

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta suppeampana tai muuna kuin alkuperäisessä hakemuksessa mainittuna työnä. Jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta laajempaan, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetun hoitotyön pinta-alan mukaan. Tuen myöntämispäätöstä kohden voi tehdä vain yhden toteutusilmoituksen.

32 §

Tuen maksaminen

Siltä osin kuin toteuttamissuunnitelmaan perustuvan tuen määrä määräytyy toteutuneiden kustannusten perusteella, tuensaajan, toteutusilmoituksen laatijan tai muun tuensaajan käyttämän asiamiehen on metsäkeskuksen pyynnöstä toimitettava metsäkeskukselle jäljennökset toteutuneet kustannukset osoittavista tositteista.

7 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

43 a §

Varojen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö päättää tämän lain toimeenpanoon valtion talousarviossa osoitetun myöntämisvaltuuden ja määrärahan rajoissa varojen kohdentamisesta tässä laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ottaen huomioon kansallisen metsästrategian tavoitteet. Metsäkeskuksen on laadittava vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle myöntämisvaltuutta ja määrärahan suuntaamista koskeva esitys ottaen huomioon metsälain 26 §:ssä tarkoitetuissa alueellisissa metsäohjelmissa esitetyt tavoitteet.

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

8 luku

Erinäiset säännökset

47 a §

Luonnonvarakeskuksen tehtävä

Luonnonvarakeskuksen tulee vuosittain elokuun loppuun mennessä toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle tiedot kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisesta keskiarvosta maakuntapohjaisesti maakunnittain.

Lisäksi Luonnonvarakeskuksen tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle muut tässä laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanossa tarvittavat tiedot.

48 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään, taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon voidaan myöntää 11 ja 12 §:n nojalla tukea, jos kymmenen vuotta on kulunut samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisesta metsänuudistamisesta. Taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon ei voida myöntää tukea 11 ja 12 §:n nojalla, ellei ole kulunut kymmentä vuotta samalla kohteella tehdystä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen nuoren metsän hoitotyönä rahoitetusta taimikon tai nuoren metsän perkauksesta tai harvennuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleet juurikäävän torjunnan tuen hakemukset ratkaistaan niiden saapumisjärjestyksessä. Juurikäävän torjuntaa koskevat toimenpiteet, joihin tukea myönnetään, tulee tällöin saattaa loppuun viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2016. Juurikäävän torjunnan tukea koskevat hakemukset, joiden käsittelyyn ei ole enää käytettävissä myöntämisvaltuutta, hylätään.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin asioihin sovelletaan tämän lain 30 §:n 3 momenttia. Taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskeva hakemus voidaan kuitenkin hyväksyä toteutusilmoituksessa mainitun pinta-alan mukaisena. Niihin ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyihin tukiin, joita koskeva toteutusilmoitus on toimitettu metsäkeskukselle tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan tämän lain 32 §:n 2 momenttia.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyissä taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tukea koskevassa päätöksissä mainittujen töiden loppuunsaattamiseen voidaan myöntää lisäaikaa enintään tuen myöntämistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun asti. Muuta lisäaikaa ei saa myöntää.

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

Tämän lain 29 a §:n 2 momenttia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa tehdyissä toteuttamissuunnitelmaan perustuvaa tukea koskevissa päätöksissä mainittujen töiden loppuunsaattamiseen.

Laki

metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 § sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

8 a §

Juurikäävän torjunta

Metsän hakkaajan on huolehdittava kivennäis- ja turvemaalla suoritettavan kasvatus- ja uudistushakkuun yhteydessä juurikäävän torjunnasta juurikäävän leviämisen riskialueella toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Torjunta on tehtävä hyväksyttävää torjuntamenetelmää käyttäen.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, hakkuun yhteydessä ei tarvitse huolehtia torjunnasta, jos ilman lämpötila on siihen liian alhainen tai kyse on kotitarvehakkuusta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista, hyväksyttävistä torjuntamenetelmistä ja 2 momentissa tarkoitetusta ilman lämpötilaa koskevasta rajauksesta.

14 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Vahingoittuneiden puiden, rungonosien ja varastoitujen kantojen poistamista sekä juurikäävän torjuntaa on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti.

18 §

Omavalvontavelvollisuus

Ammattimaisen toiminnanharjoittajan on tunnettava tässä laissa säädetty puutavaran, vahingoittuneen puun, männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamiseen, puutavaran varastoin-

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

tiin ja juurikäävän torjuntaan liittyvät velvollisuudet sekä valvottava 3 §:ssä tarkoitettujen puutavaran poiskuljettamisen määräaikojen noudattamista, 4 §:ssä tarkoitettujen vaihtoehtoisten toimenpiteiden toteuttamista, 5 §:ssä tarkoitettujen männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamista, 8 §:ssä tarkoitettua puutavaran varastointia ja 8 a §:ssä tarkoitettua juurikäävän torjuntaa (*omavalvonta*).

— — — — —

24 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Jos joku laiminlyö 3—6 tai 8 a §:ssä säädetyn tai 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuutensa, Suomen metsäkeskus voi velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet. Maaseutuvirasto voi Suomen metsäkeskuksen esityksestä asettaa Suomen metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella. Toimenpiteiden teettämiskustannusten takaisinperinnästä valtiolle vastaa Suomen metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto.

— — — — —

25 §

Metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkominen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

- 1) laiminlyö 3—6 §:ssä säädetyn velvollisuuden poistaa puutavara, puut, rungonosat tai kanot,
- 2) laiminlyö 8 a §:ssä säädetyn velvollisuuden torjua juurikääpää,
- 3) laiminlyö 18 §:ssä säädetyn omavalvontavelvollisuuden tai
- 4) laiminlyö 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuuden torjua metsätuhoja, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

Laki

riistavahinkolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 21 §:n 1 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 15/2016 vp

21 §

Täydennysviljelyn tai uudelleen metsityksen korvaaminen

Vahinkoalan välttämättömästä täydennysviljelystä tai uudelleen metsityksestä aiheutuvan korvauksen laskemisessa otetaan huomioon kohtuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat metsänviljelyn suunnittelusta ja toteutuksesta.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 15.3.2016

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri